

Експертний висновок
Міністерства фінансів України до законопроекту
згідно зі статтею 27 Бюджетного кодексу України

1. Назва законопроекту

Проект Закону України «Про внесення змін до Кримінального кодексу України та Кримінального процесуального кодексу України щодо криміналізації контрабанди товарів та підакцизних товарів, а також недостовірного декларування товарів», внесений Президентом України Зеленським В. О. 23.04.2021, реєстр. № 5420.

2. Завдання законопроекту

Встановлення кримінальної відповідальності за контрабанду товарів та підакцизних товарів, а також за недостовірне декларування товарів, що призвело або могло призвести до неправомірного зменшення чи звільнення від сплати митних платежів.

3. Оцінка впливу на показники бюджетів

За інформацією розробника, реалізація передбачених законопроектом норм не потребує додаткових матеріальних та фінансових витрат Державного бюджету України.

Водночас реалізація окремих положень законопроекту може спричинити правову невизначеність, що може призвести до додаткових витрат бюджету, зокрема, на оплатне зберігання товарів – предметів контрабанди, на компенсацію збитків суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності за неправомірні дії посадових осіб. Крім того, потребуватиме додаткових видатків проведення досудового слідства (оплатне зберігання речових доказів, проведення експертних досліджень, інші слідчо-процесуальні дії).

4. Вартісна величина впливу на показники бюджетів

Оцінити вартісну величину впливу на показники бюджетів неможливо через відсутність фінансово-економічного обґрунтування (включаючи відповідні розрахунки).

5. Пропозиції щодо можливостей фінансового забезпечення у відповідному бюджетному періоді законопроекту у разі його прийняття

Пропозиції щодо покриття можливих втрат бюджету відсутні.

6. Пропозиції щодо відповідності законам, що регулюють бюджетні відносини

Суб'єкт права законодавчої ініціативи не додав фінансово-економічного обґрунтування (включаючи відповідні розрахунки), що суперечить частині першій статті 27 Бюджетного кодексу України.

ДОКУМЕНТ СЕД Мінфін АСКОД

Сертифікат [58E2D9E7F900307B040000009E0E2F0014838300](#)

Підписувач [Драганчук Юрій Олегович](#)

Дійсний з [24.04.2020 13:01:11](#) по [24.04.2022 13:01:11](#)

Міністерство фінансів України

34020-02-3/15923 від 21.05.2021

7. Пропозиції щодо розгляду законопроекту

Законопроектом пропонується:

1) доповнити Кримінальний кодекс України (далі – КК України) новими статтями 201-2 «Контрабанда товарів», 201-3 «Контрабанда підакцизних товарів» та 201-4 «Недостовірне декларування товарів»;

2) внести зміни до диспозиції частини першої статті 201, частини першої статті 201-1, частини першої статті 305 КК України та передбачити, що під контрабандою відповідних предметів, речовин тощо слід розуміти «дії, спрямовані на переміщення через митний кордон України поза митним контролем або з приховуванням від митного контролю...»;

3) встановити шляхом внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України (далі – КПК), що досудове розслідування кримінальних правопорушень, передбачених статтями 201-2, 201-3, 201-4 КК України, мають здійснювати слідчі органів, що здійснюють контроль за додержанням податкового законодавства, до початку функціонування Бюро економічної безпеки України. При цьому визначити, якщо під час розслідування кримінальних правопорушень, передбачених статтями 201, 201-1, 201-2, 201-3, частиною четвертою статті 201-4 КК України, буде встановлено, що вони вчинені службовою особою з використанням влади чи службового становища, за наявності однієї з умов, визначених частиною п'ятою статті 216 КПК, такі кримінальні правопорушення розслідуються детективами Національного антикорупційного бюро України.

Підтримуючи загальну мету законопроекту, слід зазначити, що законопроект потребує доопрацювання з огляду на таке.

Санкції покарання, які пропонується встановити за запропоновані нові склади злочинів, відразу відносять більшість нових запропонованих складів злочинів до особливо тяжких, окрім злочинів, передбачених частиною першою статті 201-4 та частково частинами першими статей 201-2 та 201-3. При чому санкції запропоновано таким чином, що деякі склади злочинів, які несуть більшу суспільну небезпеку (частина третя статті 201-2 та частина четверта статті 201-4), відносять їх відповідно до статті 12 КК України до категорії тяжких злочинів, тоді як менш суспільно небезпечні склади належать до особливо тяжких злочинів. Отже, запропоновані законопроектом покарання можуть призвести до проблем із винесенням судових рішень та вироків.

Також потребує обґрунтування розмір запропонованих порогів настання кримінальної відповідальності за новими типами злочинів, а також критерії настання кримінальної відповідальності у запропонованих статтях 201-2 та 201-3 КК України.

Передбачені законопроектом пороги настання кримінальної відповідальності призведуть до реєстрації великої кількості кримінальних проваджень, що потребуватиме додаткових витрат бюджету на ведення проваджень, оскільки вимоги до кримінальних проваджень більш суворі ніж до адміністративних проваджень.

Критерієм настання кримінальної відповідальності у статтях 201-2 та 201-3 пропонується встановити вартість предмету контрабанди (від 50 до 600 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян), а не вартість збитку, завданого державі, що може не відповідати рівню суспільної небезпеки діяння та призвести до хибного балансу цінностей у суспільстві.

Слід зазначити, що аналогічні за складом діяння, передбачені статтею 212 КК України (ухилення від сплати податків, зборів (обов'язкових платежів)), вважаються злочином і тягнуть за собою кримінальну відповідальність, якщо сума ненадходження до бюджету становить не менше 3 тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян. При цьому санкції за такий обсяг збитку дозволяють віднести цей злочин до злочинів невеликої тяжкості.

Також слід зазначити, що Директивою ЄС 2017/1371 Європейського Парламенту та Ради від 05.07.2017 про боротьбу з шахрайством, спрямованим проти фінансових інтересів Союзу, кримінально-правовими засобами встановлюється поріг збитку для настання кримінальної відповідальності на рівні не менше 10 000 євро.

Реалізація запропонованих положень нової статті 201-4, якою пропонується встановити кримінальну відповідальність за недостовірне декларування товарів, внесення недостовірних відомостей або ненадання точної інформації про товари, що призвели до несплати податку у значних розмірах, може призвести до притягнення до кримінальної відповідальності осіб, які ненавмисно внесли помилкову інформацію під час заповнення митних декларацій, оскільки законопроектом не передбачено, що відповідальність настає лише за навмисне діяння. Натомість передбачено однакову відповідальність за фактично замах на злочин та власне злочин.

Покарання за замах на злочин передбачено статтею 68 КК України й воно має становити не більше половини (вчинення готування до злочину) або не більше двох третин (вчинення замаху на кримінальне правопорушення) від найбільш суворого покарання за доведений до кінця злочин, передбачений Особливою частиною КК України.

Також слід зауважити, що стаття 14 КК України визначає, що готуванням до кримінального правопорушення є підшукування або пристосування засобів чи знарядь, підшукування співучасників або змова на вчинення кримінального правопорушення, усунення перешкод, а також інше умисне створення умов для вчинення кримінального правопорушення. З огляду на викладене, в разі реалізації запропонованого законопроекту навіть обговорення двома особами можливості незаконного переміщення товарів через кордон може вважатись закінченим злочином, причому, зважаючи на запропоновані розміри покарання, – тяжким або особливо тяжким злочином.

Запропоновані законопроектом положення частини п'ятої статті 201-4, що передбачають звільнення від кримінальної відповідальності осіб, які вчинили діяння, передбачені частинами першою, другою або третьою цієї статті, якщо вони сплатили подвійний розмір несплаченого митного платежу, потребують

уточнення, оскільки стаття 201-4 передбачає відповідальність не тільки за несплату митних платежів, а й за діяння, яке могло призвести до їх несплати. Тому залишається не визначеним, яким чином буде застосовуватись зазначене положення законопроекту, якщо, наприклад, недостовірне декларування було виявлено вже після сплати митних платежів і усі платежі були сплачені у повному обсязі. Крім того, запропоновані положення містять корупціогенні ризики.

З огляду на зазначене, проект Закону України «Про внесення змін до Кримінального кодексу України та Кримінального процесуального кодексу України щодо криміналізації контрабанди товарів та підакцизних товарів, а також недостовірного декларування товарів», внесений Президентом України Зеленським В. О. (реєстр. № 5420 від 23.04.2021), підтримується Мінфіном за умови його доопрацювання для унеможливлення виникнення правової невизначеності, що може спричинити додаткові видатки бюджету.

**Заступник Міністра фінансів України
з питань європейської інтеграції**

Юрій ДРАГАНЧУК